

Äldrenämnden

Tid: Torsdagen den 20 november 2025 kl. 08:30-14:40,
ajournering 09:50-10:05, 12:15-13:15

Plats: Esplanaden, Länken, Stadhuset

Beslutande: Lena Karlsson Engman (S), ordförande
Veronica Kerr (KD), 1:e vice ordförande
Åsa Bäckström (-) (V), 2:e vice ordförande
Fredrik Valham (S)
Anneli Andersson (S)
Robin Enander (S)
Jennifer Kungsman (S)
Lotta Holmberg (M)
Åke Gustafsson (C)
Anneli Hägglund (MP)
Christin Rosenvinge (L)

Övriga deltagare: Se sidan två

Utses att justera: Veronica Kerr (KD)

Sekreterare: §§ 143-158, 160-162
Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Ordförande:
Lena Karlsson Engman (S)

Justerare:
Veronica Kerr (KD)

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Äldrenämnden
Sammanträdesdatum: 2025-11-20
Anslaget har satts upp: 2025-11-25
Anslaget tas ner: 2025-12-17
Förvaringsplats: Stadshuset, Skolgatan 31A

Underskrift:
Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Ronny Kassman (S)

Saleh Saleh (S)

Emmy Olofsson (S)

Amanda Kajava (M) § 143-148

Berit Edvardsson (V) § 143-150

Malin Forss (C)

Mats Nilsson (L)

Tomas Westerström (AP)

Tjänstepersoner

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander, kanslichef

Anna Bergström, kvalitetschef

Rebecca Andersson, HR-chef

Camilla Söderlund, kommunikatör

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Charlotta Lundström Barsk, verksamhetschef vård- och omsorgsboende

Malin Björnerbäck, verksamhetschef hälso- och sjukvård i hemmet § 143-145

Sofia Westin, ekonomichef § 146-162

Sandra Hägglund, enhetschef vård- och korttidsboende § 146

Sanne Linder, undersköterska § 146

Mohammednor Radoan, vårdbiträde § 146

Camilla Isaksson Jägerving, utvecklingsstrateg § 152

Susanna Hellström, HR-strateg § 153-156

Carina Nylander, ekonom § 157

§ 143

Godkännande av dagordningen

Äldrenämnden godkänner dagordningen

§ 144

Anmälan av jäv

Ingen ledamot anmäler jäv.

Ärendebeskrivning

En jävig ledamot får varken delta i handläggningen eller beslut av ett ärende.

§ 145

Diariennr: ÄN-2025/00012

Äldreomsorgsdirektören informerar

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör informerar om aktuella frågor i förvaltningen. Informationen handlar bland annat om:

- Åtgärdspaket för Dragonens vård- och omsorgsboende
- Uppföljning kvalitetsundersköterskor
- Lex Sarah och Lex Maria
- Ny rutin – polisanmälan vid misstanke om brott mot vård- och omsorgstagare
- Granskning av brott mot äldre

§ 146

Diariennr: ÄN-2025/00013

Månadens goda exempel

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Månadens goda exempel är Eriksdal - ett stjärnmärkt boende. Av nomineringen framgår att Eriksdal på kort tid initierat och implementerat stjärnmärkningsarbetet och därmed blivit första boende i Umeå kommun att bli stjärnmärkt. Genom stjärnmärkningen kan verksamheten visa på och garantera att 80% av personalen har en utbildning avseende nollvision, demenssjukdomar och kognitiv svikt i enlighet med kriterierna från svenskt demenscentrum. Genom stjärnmärkningen skapas också möjlighet och förutsättningar för att mäta kvalitetsindikatorer.

Beredningsansvariga

Joakim Åsberg, HR-strateg

§ 147

Diariernr: ÄN-2025/00003

Ekonomirapport januari-oktober 2025

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Nämndens budgetavvikelse för perioden januari–oktober 2025 uppgår till +72,1 mnkr. De tre största verksamhetsområdena – hemtjänst i ordinärt boende, vård- och omsorgsboenden samt gemensamma kostnader redovisar samtliga betydande överskott.

Den positiva avvikelsen och överskottet mot budget förklaras främst av:

- Färre utförda hemtjänsttimmar än budgeterat
- Lägre kostnader än budgeterat inom vård- och omsorgsboenden, till följd av verksamhetsförändringar i samband med flytten från boendena på Tomtebo och Haga till Västteg.
- Outnyttjad budget för eventuellt öppnande av vilande boendeplatser.
- Budget för oförutsedda händelser inom omställningsarbetet.

Årsprognosen för nämnden bedöms till en positiv budgetavvikelse på 85,0 mnkr.

Beslutsunderlag

Ekonomirapport januari – oktober 2025

Beredningsansvariga

Sofia Westin, ekonomichef

§ 148

Diariernr: ÄN-2025/00001

Verksamhetsplan och budget 2026**Beslut**

Äldrenämnden fastställer verksamhetsplan och budget för 2026 med följande tillägg:

- De lokala värdighetsgarantierna för hemtjänst och vård och omsorgsboenden, antagna av Socialnämnden 2014, ska revideras. Arbetet med detta påbörjas under våren 2026.
- Äldrenämnden kommer under 2026 att inleda ett pilotprojekt i samarbete med Ung Omsorg. Syftet med projektet är att locka unga människor till vårdyrket och därmed förbättra framtida kompetensförsörjning inom omsorgen.

Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsförvaltningen:

- att konkretisera program och åtgärder för ökad trygghet, värdighet och kvalitet i omsorgen. Rutiner och arbetssätt inklusive inflytande och ledarskap, kommunikation, bemanning och kompetensfrågor ska adresseras. Återkoppling i nämnden vid varje sammanträde. Samt i tillämpliga delar vid ordinarie uppföljningstillfällen.
- att succesivt och utan dröjsmål implementera kvalitetshöjande åtgärder med löpande utvärdering på lämplig enhet. För senare ställningstagande gällande verksamheten i stort.
- att beslutade och bestående förändringar ska kompletteras med riskbedömning avseende arbetsmiljö.

Reservationer

Allianspartierna anmäler reservation mot beslutet att inte komplettera verksamhetsplanen med en text om IT och datorer. Reservationen motiveras enligt följande:

”Det har vid ett stort antal tillfällen påtalats och konstaterats att det är brist på datorer på både vård och omsorgsboenden och i hemtjänsten. Bristen på datorer skapar frustration hos medarbetare och risken för att dokumentation fördröjs blir större. Vi menar att en inventering av hur stort behovet är måste genomföras och därefter ska behovet snarast tillgodoses.

God tillgång på arbetsverktyg är absolut nödvändigt för en god arbetsmiljö.”

Ärendebeskrivning

I verksamhetsplan och budget konkretiserar och beskriver nämnden den styrning och planering som ska vara gällande för nämndens verksamheter under kommande verksamhetsår.

Utgångspunkter för verksamhetsplanering är det planeringsdirektiv och den budgetram kommunfullmäktige fastställt för kommande år, av kommunfullmäktige fastställt nämndreglemente samt övriga aktiverande och normerande styrdokument som är gällande för nämnden.

Äldrenämnden beslutar verksamhetsplan och hur nämndens av kommunfullmäktige fastställda budgetram ska fördelas mellan nämndens verksamheter i november varje år.

Beslutsunderlag

Äldrenämndens verksamhetsplan och budget 2025

Äldrenämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Beredningsansvariga

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander, kanslichef

Anna Bergström, kvalitetschef

Sofia Westin, ekonomichef

Rebecca Andersson, HR-chef

Förslag till beslut under överläggningarna

Lena Karlsson Engman (S) - Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag beslut

Lena Karlsson Engman (S), med bifall av Åke Gustafsson (C) och Åsa Bäckström (-) (V) - Äldreomsorgsförvaltningen får följande uppdrag:

1. att konkretisera program och åtgärder för ökad trygghet, värdighet och kvalitet i omsorgen. Rutiner och arbetssätt inklusive inflytande och ledarskap, kommunikation, bemanning och kompetensfrågor

ska adresseras. Återkoppling i nämnden vid varje sammanträde.
Samt i tillämpliga delar vid ordinarie uppföljningstillfällen.

2. att succesivt och utan dröjsmål implementera kvalitetshöjande åtgärder med löpande utvärdering på lämplig enhet. För senare ställningstagande gällande verksamheten i stort.
3. att beslutade och bestående förändringar ska kompletteras med riskbedömning avseende arbetsmiljö.

Allianspartierna föreslår att verksamhetsplanen kompletteras med följande tillägg:

1. De lokala värdighetsgarantierna för hemtjänst och vård- och omsorgsboenden, antagna av Socialnämnden 2014, ska revideras. Arbetet med detta påbörjas under våren 2026.
2. Äldrenämnden kommer under 2026 att inleda ett pilotprojekt i samarbete med Ung Omsorg. Syftet med projektet är att locka unga människor till vårdyrket och därmed förbättra framtida kompetensförsörjning inom omsorgen.
3. Avsnittet "Digitalisera" på sidan 21 kompletteras med en text om IT och datorer för personal. En inventering av behovet av datorer för personal på vård och omsorgsboenden och i hemtjänst ska genomföras och behovet ska vara tillgodosett innan årets slut (halvårsskiftet?).

Socialdemokraterna yrkar bifall till allianspartiernas första två förslag och avslag till det tredje.

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Ordföranden ställer proposition på Lena Karlsson Engmans yrkande om uppdrag till förvaltningen och finner att nämnden beslutar i enlighet med yrkandet.

Ordföranden ställer proposition på allianspartiernas två första tilläggsförslag och finner att nämnden beslutar i enlighet med dessa.

Ordföranden ställer proposition på allianspartiernas tredje tilläggsförslag mot Socialdemokraternas avslagsyrkande och finner att nämnden beslutar i enlighet med avslagsyrkandet.

Beslutet ska skickas till
Kommunstyrelsen

§ 149

Diariennr: ÄN-2025/00001

Internkontrollplan 2026

Beslut

Äldrenämnden fastställer internkontrollplanen för 2026 med följande tillägg:

- Ytterligare en risk "hög personalomsättning" under området Kompetensförsörjning. En av åtgärderna ska fokusera på medarbetarinflytande, uppföljande nyckeltal ska tas fram.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden ska årligen fastställa en internkontrollplan.

Intern kontroll ska ses som en del av verksamhets- och ekonomistyrningen och hjälpa till att styra verksamheten genom kontroll av de faktorer som kan hindra verksamheterna att leva upp till verksamhetskrav och/eller nå sina mål. Arbetet med internkontrollplanen följer kommungemensam process.

Ett antal kontrollområden för den interna kontrollen har under året identifierats och riskbedömts.

Förslag på åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera risker har utifrån detta arbetats fram av förvaltningen i förslaget till internkontrollplan för 2026.

Beslutsunderlag

Äldrenämndens internkontrollplan 2026

Beredningsansvariga

Anna Bergström, kvalitetschef

Förslag till beslut under överläggningarna

Lena Karlsson Engman (S), med bifall av Åsa Bäckström (-) (V) - Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut med följande tillägg:

- Internkontrollplanen kompletteras med ytterligare en risk ”hög personalomsättning” under området Kompetensförsörjning. En av åtgärderna ska fokusera på medarbetarinflytande, uppföljande nyckeltal ska tas fram.

Beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Ordföranden ställer proposition på Lena Karlsson Engmans tilläggsyrkande och finner att nämnden beslutar i enlighet med yrkandet.

Beslutet ska skickas till
Kommunstyrelsen

§ 150

Diariennr: ÄN-2025/00199

Yttrande över motion 24/2025: Testa innan du köper – välfärdsteknik för en tryggare vardag

Beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen i enlighet med yttrandet.

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna har i en motion till Umeå Kommunfullmäktige, 2025-08-25, yrkat för att kommunfullmäktige ska tillsätta en utredning gällande

- Att uppdra till kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för att etablera ett välfärdsbibliotek i Umeå kommun, inklusive kostnadsbild, lokalisering och målgrupp.
- Att utredningen ska omfatta exempel på vilka typer av produkter som kan ingå, samt hur support och utlåning praktiskt kan organiseras.
- Att utredningen ska analysera hur ett välfärdsbibliotek kan stödja kommunens mål om att människor ska kunna bo kvar hemma så länge som möjligt.
- Att kommunen ska utreda möjligheten att ansluta sig till det nationella nätverket för välfärdsbibliotek för erfarenhetsutbyte och kompetensstöd.

Förvaltningen har förberett frågan och föreslår att nämnden yttrar sig i enlighet med yttrandet 2025-10-27

Beslutsunderlag

Yttrande 2025-10-27

Motion 24/2025

Beredningsansvariga

Camilla Jägervig Isaksson, utvecklingsstrateg

Förslag till beslut under överläggningarna

Lena Karlsson Engman (S) och Veronica Kerr (KD) – Bifall till
äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut

Beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag till
beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

§ 151

Diariennr: ÄN-2025/00250

Flexibel avlösning korttidsboende

Beslut

Äldrenämnden inför insatsen flexibel avlösning permanent enligt förvaltningens förslag

Beslutet börjar gälla 2026-01-01 och gäller tills vidare.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden beslutade i oktober 2024 att en ny insats - *Flexibel avlösning på korttidsboende* skulle testas under perioden 2025-01-01 – 2025-12-31. Förvaltningen skulle sedan återkomma till nämnden med för att ta ställning till om insatsen skulle permanentas. Insatsen flexibel avlösning på korttidsboende testades mot bakgrunden att äldreomsorgen behöver säkra att stöd till anhöriga har en preventiv ansats med syfte att förebygga och minska ohälsa även för denna målgrupp. Flexibel avlösning på korttidsboende ersätter inte den avlösning, så kallad växelvård, som också finns som insats att söka.

Förvaltningen har under året fått positiva reaktioner från enskilda samt att anhöriga har uttryckt en förhoppning om att insatsen flexibel avlösning på korttidsboende ska fortsätta som insats permanent.

Mellan 250101–251031 har 47 personer ansökt om insatsen varav 46 fick bifall.

2025-10-31 är det 32 personer som har beslut om flexibel avlösning av korttidsboende. 14 personer har avslutat sitt beslut av olika skäl, bland annat på grund av flytt till särskilt boende eller byte till regelbunden avlösning med högre frekvens.

Personer med beslut om flexibel avlösning på korttidsboende har kunnat nyttja upp till 42 dygn per kalenderår. Av dessa har maximalt 14 dygn fått användas i ett sammanhängande tillfälle en gång per år.

Under året har det framkommit önskemål från anhöriga om att kunna använda korttidsplatsen under längre sammanhängande perioder vid fler än ett tillfälle per år. Syftet är att möjliggöra exempelvis resor eller besök hos familj och släkt. För att möta detta behov föreslår förvaltningen att insatsen flexibel avlösning ska kunna nyttjas 14 dygn i sträck vid två tillfällen per kalenderår.

Förvaltningen ser behov av att anhöriga själva kan avgöra när och hur mycket avlastning de behöver då behovet kan variera över tid. Ett väl fungerande stöd till anhöriga kan bidra till att anhöriga orkar ge vård och stöd under en längre tid än de annars skulle ha gjort och det kan vara ett sätt att förebygga framtida behov av mer omfattande insatser. Flexibel avlösning som insats ligger också i linje med den nya socialtjänstlagens intentioner att insatser ska vara lättillgängliga.

Förvaltningen föreslår därför att insatsen blir permanent med ett beslut om möjlighet att nyttja 42 dygn/år och att det vid två tillfällen/år är möjligt att nyttja 14 sammanhängande dygn. Sammanhängande 7 dygn kan däremot nyttjas vid flera tillfällen/år.

Insatsen kan inte kombineras med insatsen växelvård. För att insatsen ska vara aktuell krävs att den enskilde har ett omfattande behov av vård och omsorg samt att den anhörige som vårdar är sammanboende med den enskilde.

Beredningsansvariga

Susanna Stenlund, verksamhetschef utredning äldre och prevention

Förslag till beslut under överläggningarna

Lena Karlsson Engman (S) – Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Umeå kommun
Äldrenämnden

Sammanträdesprotokoll
2025-11-20

Beslutet ska skickas till
Susanna Stenlund

§ 152

Diariernr: ÄN-2025/00232

Remissvar - Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna**Beslut**

Äldrenämnden yttrar sig i enighet med förvaltningens förslag.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden har av Kommunstyrelsen beretts tillfälle att lämna synpunkter på remissen mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna.

Dessa mål och riktlinjer ska vara vägledande för kommunens nämnder, förvaltningar och verksamheter i att efterfölja gällande lagstiftning och därmed säkerställa skyddet för att främja de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter.

Målet är att utveckla och säkerställa hållbara arbetsformer för det nationella minoritetsarbetet inom Umeå kommun i samverkan med de nationella minoriteterna och urfolket samerna. För att nå målet förutsätts dialog genom bland annat samråd och konsultation i enlighet med gällande lagstiftning.

Äldrenämndens synpunkter

Styrdokumentet med mål och riktlinjer för kommunens arbete med de nationella minoriteterna och urfolket samerna ger en överskådlig bild över den rättsliga regleringen av detta arbete. Det som förväntas generellt av nämnderna och förvaltningarna framkommer i riktlinjerna och dessa stämmer väl överens med de skyldigheter som gäller enligt lag. I detta sammanhang vill Äldrenämnden framhålla att det kan vara av betydelse att även inkludera skyldigheten att motverka diskriminering och utsatthet i kommunens riktlinjer och inte bara nämna detta ansvar i avsnittet nationell lagstiftning.

Umeå kommun ingår i förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska vilket innebär att kommunen har generella skyldigheter. Äldreomsorg har särskilda skyldigheter enligt lagstiftningen att informera om bistånd på minoritetsspråken, samt att inom ramen för sina insatser även beakta äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Vidare ska kommunen kunna erbjuda äldreomsorg på något av de tre nationella minoritetsspråken finska, samiska språken och meänkieli.

Äldrenämnden har stor erfarenhet av samråd med nationella minoriteter och urfolket samerna och vill understryka vikten av samråd och konsultation för att ta in synpunkter, åsikter och förbättringsförslag på våra insatser. Äldrenämnden ställer sig bakom det uttryckta målet med samråd; att utveckla och säkerställa hållbara arbetsformer för det nationella minoritetsarbetet.

Det framgår i riktlinjen att konsultation ska genomföras med urfolket samerna i frågor som särskilt rör det samiska folket (2022:66). Beskrivningen anses tillräcklig för riktlinjen. Äldrenämnden vill tillägga att det i den kompletterande checklistan bör läggas till en mer detaljerad information om vad som skiljer ett samråd från en konsultation, då det i det praktiska förberedelsearbetet kan vara till stor hjälp. Lagen om konsultation är relativt ny för kommunerna och utarbetad praxis saknas. I checklistans översta rad föreslås därför ett förtydligande för vägledning av vilka typer av frågor som bör vara föremål för en konsultation.

I övrigt önskar Äldrenämnden att en språklig översyn görs av checklistan, i syfte att ta bort felskrivningar.

Beredningsansvariga

Anna Bergström

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

§ 153

Diariennr: ÄN-2025/00214

Yttrande över motion 28/2025 - Trygghet och brottsförebyggande i äldreomsorgen**Beslut**

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad i att-satserna 1 och 2 samt att avslå att-sats 3.

Reservationer

Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

"Dessa motioner är delar av Kristdemokraternas reformpaket för äldreomsorgen. Attsatserna är viktiga steg i den förändring vi vill se. Mycket händer nationellt och lagändringar är på gång, vilket kan innebära att flera av motionerna i slutändan besvaras när fullmäktige fattar beslut. Men vi är inte där ännu. Förvaltningens yttranden bekräftar att problemen kvarstår – ändå föreslår nämnden inga skarpa åtgärder. Att hänvisa till "pågående arbete" eller invänta framtida lagstiftning löser inte bristerna i trygghet, språk, arbetsmiljö eller kompetensutveckling. Våra förslag skulle stärka kvaliteten och ge verksamheten långsiktigt stöd, bland annat genom ökad trygghet i rekrytering, tydligare språknivåer, bättre avlastning och ett samlat kompetenscenter. Äldreomsorgen behöver konkreta beslut – inte passiva konstateranden."

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna föreslår genom motion 28/2025 att kommunfullmäktige beslutar om följande:

1. Att införa en rutin där alla som söker anställning inom äldreomsorgen ombeds lämna utdrag ur belastningsregistret.
2. Att brottsförebyggande rådet ska ta fram en särskild strategi för att förebygga och bekämpa brott mot äldre, med särskilt fokus på fysiskt, psykiskt, sexuellt våld samt ekonomisk brottslighet.
3. Att kommunen ska utreda möjligheten att inrätta ett kommunalt personalregister för vård- och omsorgspersonal som ett stöd i rekryteringsprocessen, där relevanta uppgifter om avstängningar och tidigare utredningar hanteras på ett rättssäkert sätt.

Av äldreomsorgsförvaltningens yttrande framgår bland annat följande:
En kommunövergripande utredning kopplat till registerutdrag pågår.
Lagstöd för registerutdrag för äldreomsorgen väntas komma i mars månad.

Umeå kommuns "Brottsförebyggande program" anses uppfylla syftet med det motionen eftersöker.

Gällande inrättande av ett kommunalt personalregister så är det inte förenligt med gällande lagstiftning (GDPR). Äldreomsorgens rekryteringscentrum bistår rekryterande chefer i rekryteringsprocessen och kan med hjälp av lönesystemet uppmärksamma det som avses i motionen.

Beslutsunderlag

Motion 28/2025 - Trygghet och brottsförebyggande i äldreomsorgen

Beredningsansvariga

Rebecca Andersson, HR-chef

Förslag till beslut under överläggningarna

Veronica Kerr (KD) - Bifall till motionen

Socialdemokraterna, Lotta Holmberg (M) och Åsa Bäckström (-) (V) – Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag mot Kerrs förslag och finner att nämnden beslutar i enlighet förvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

§ 154

Diariernr: ÄN-2025/00215

Yttrande över motion 29/2025 - Språk och kommunikation i äldreomsorgen**Beslut**

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige:

- att avslå de delar av motionen som avser införande av språkkrav vid anställning, med hänvisning till att den nationella utformningen av språkkrav inom äldreomsorgen ännu inte är fastställd.
- att anse de delar av motionen som avser införande av ett mentorskapssystem som besvarade, då nuvarande och planerade funktioner inom äldreomsorgen redan fyller motsvarande syften.

Reservationer

Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

"Dessa motioner är delar av Kristdemokraternas reformpaket för äldreomsorgen. Attsatserna är viktiga steg i den förändring vi vill se. Mycket händer nationellt och lagändringar är på gång, vilket kan innebära att flera av motionerna i slutändan besvaras när fullmäktige fattar beslut. Men vi är inte där ännu. Förvaltningens yttranden bekräftar att problemen kvarstår – ändå föreslår nämnden inga skarpa åtgärder. Att hänvisa till "pågående arbete" eller invänta framtida lagstiftning löser inte bristerna i trygghet, språk, arbetsmiljö eller kompetensutveckling. Våra förslag skulle stärka kvaliteten och ge verksamheten långsiktigt stöd, bland annat genom ökad trygghet i rekrytering, tydligare språknivåer, bättre avlastning och ett samlat kompetenscenter. Äldreomsorgen behöver konkreta beslut – inte passiva konstateranden."

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna i Umeå har i motion till kommunfullmäktige yrkat

- Att språktest i svenska införs vid nyanställning inom äldreomsorgen för de yrkesroller som har direkt ansvar för den äldres omvårdnad och hälsa (motsvarande SFI D eller grundläggande gymnasiesvenska)

- Att ett mentorskapssystem inrättas där erfarna undersköterskor eller sjuksköterskor ges tid och ansvar för att handleda nyanställda.

Språkkunskaper bedöms vara avgörande för kvaliteten i omsorgen, men ett strikt språkrav vid anställning kan försvåra kompetensförsörjningen.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2026 aviserat att språkrav för personal inom äldreomsorgen ska införas från 1 juli 2026. Det bedöms därför att det är lämpligt att avvakta den nationella utformningen innan lokala krav eller riktlinjer tas fram.

Vad gäller mentorskap finns och planeras för roller vilka fyller flera av mentorskapets syften.

Beslutsunderlag

Motion 29/2025: Språk och kommunikation i äldreomsorgen

Yttrande över motion 29/2025 - Språk och kommunikation i äldreomsorgen

Beredningsansvariga

Susanna Hellström, HR-strateg

Rebecca Andersson, HR-chef

Förslag till beslut under överläggningarna

Veronica Kerr (KD) och Lotta Holmberg (M) - Bifall till motionen

Socialdemokraterna och Åsa Bäckström (-) (V) - Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag mot Kerrs och Holmbergs förslag och finner att nämnden beslutar i enlighet förvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

§ 155

Diariennr: ÄN-2025/00217

Yttrande över motion 31/2025 - Attraktiv arbetsplats genom avlastning**Beslut**

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Reservationer

Veronica Kerr (KD) och Lotta Holmberg (M) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

"Dessa motioner är delar av Kristdemokraternas reformpaket för äldreomsorgen. Attsatserna är viktiga steg i den förändring vi vill se. Mycket händer nationellt och lagändringar är på gång, vilket kan innebära att flera av motionerna i slutändan besvaras när fullmäktige fattar beslut. Men vi är inte där ännu. Förvaltningens yttranden bekräftar att problemen kvarstår – ändå föreslår nämnden inga skarpa åtgärder. Att hänvisa till "pågående arbete" eller invänta framtida lagstiftning löser inte bristerna i trygghet, språk, arbetsmiljö eller kompetensutveckling. Våra förslag skulle stärka kvaliteten och ge verksamheten långsiktigt stöd, bland annat genom ökad trygghet i rekrytering, tydligare språknivåer, bättre avlastning och ett samlat kompetenscenter. Äldreomsorgen behöver konkreta beslut – inte passiva konstateranden."

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar:

- Att vårdnära serviceteam (serviceresurser) införs på samtliga äldreboenden för att avlasta utbildad personal med enklare sysslor, som till exempel måltider, städning och sociala aktiviteter, och att dessa tjänster även kan fungera som en väg in i omsorgen för språksvaga personer.
- Att införa Ung Omsorg inom äldreomsorgen som en framtidsinvestering som både ökar livskvaliteten för de äldre, gör

omsorgen mer attraktiv som arbetsplats och stärker rekryteringen till vård- och omsorgsyren.

Serviceresurser skulle kunna bidra till att avlasta omvårdnadspersonal om införandet sker utanför grundbemanning. Ett generellt införande kräver därför andra prioriteringar i budget. Utan tydlig prioritering riskerar förslaget att minska flexibiliteten i bemanningen och öka sårbarheten. Förvaltningen är dock positiv till införande av serviceresurser och införande har redan påbörjats utifrån respektive vård- och omsorgsboendes förutsättningar. Förvaltningen ser positivt på ett framtida samarbete med Ung Omsorg, vilket planeras att starta under 2026.

Beslutsunderlag

Motion 31/2025: Attraktiv arbetsplats genom avlastning

Yttrande över motion 31/2025 - Attraktiv arbetsplats genom avlastning

Beredningsansvariga

Susanna Hellström, HR-strateg

Rebecca Andersson, HR-chef

Förslag till beslut under överläggningarna

Veronica Kerr (KD) och Lotta Holmberg (M) – Bifall till motionen

Socialdemokraterna och Åsa Bäckström (-) (V) - Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag mot Kerrs och Holmbergs förslag och finner att nämnden beslutar i enlighet förvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

§ 156

Diariennr: ÄN-2025/00218

**Yttrande över motion 32/2025 - Inrätta ett
Äldrekompetenscenter****Beslut**

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Reservationer

Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

"Dessa motioner är delar av Kristdemokraternas reformpaket för äldreomsorgen. Attsatserna är viktiga steg i den förändring vi vill se. Mycket händer nationellt och lagändringar är på gång, vilket kan innebära att flera av motionerna i slutändan besvaras när fullmäktige fattar beslut. Men vi är inte där ännu. Förvaltningens yttranden bekräftar att problemen kvarstår – ändå föreslår nämnden inga skarpa åtgärder. Att hänvisa till "pågående arbete" eller invänta framtida lagstiftning löser inte bristerna i trygghet, språk, arbetsmiljö eller kompetensutveckling. Våra förslag skulle stärka kvaliteten och ge verksamheten långsiktigt stöd, bland annat genom ökad trygghet i rekrytering, tydligare språknivåer, bättre avlastning och ett samlat kompetenscenter. Äldreomsorgen behöver konkreta beslut – inte passiva konstateranden."

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna i Umeå har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar

- Att utreda och inrätta ett Äldrekompetenscenter som en permanent del av äldreomsorgens kvalitets- och utvecklingsarbete.
- Att Äldrekompetenscenter ska ha två huvudsakliga uppgifter: mentorskap för nyanställda och återkommande kvalitetssäkring inom centrala vårdområden.
- Att utbildning inom Äldrekompetenscentret ska ha ett tydligt fokus på personcentrerad vård, där varje persons integritet, delaktighet och behov sätts i centrum.

Omfattande utvecklingsarbete genomförs för att stärka kompetens och kvalitet inom äldreomsorgen. Insatserna omfattar bland annat införandet

av kvalitetsundersköterskor, praktisk och teoretisk introduktion för nyanställda och satsning på erfarna sjuksköterskor med utbildningsuppdrag. Vidare har HR-enheten har förstärkts med nya funktioner för lärande och språkutveckling, med uppdrag att samordna och stödja utbildningsinsatser i hela organisationen.

Motionens förslag ligger i linje med det arbete som pågår.

Beslutsunderlag

Motion 32/2025: Inrätta ett Äldrekompetenscenter

Yttrande över motion 32/2025 - Inrätta ett Äldrekompetenscenter

Beredningsansvariga

Susanna Hellström, HR-strateg

Rebecca Andersson, HR-chef

Förslag till beslut under överläggningarna

Veronica Kerr (KD) – Bifall till motionen

Socialdemokraterna, Lotta Holmberg (M) och Åsa Bäckström (-) (V) - Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag mot Kerrs förslag och finner att nämnden beslutar i enlighet förvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

§ 157

Diariennr: ÄN-2025/00253

Tidplan upphandling hemtjänst enligt LOU

Beslut

Äldrenämnden godkänner tidplanen för upphandling av hemtjänst enligt lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU).

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige fattade 2025-09-29 beslut om att Umeå Kommun ska övergå från Lag om valfrihet, LOV till Lag om offentlig upphandling, LOU som upphandlingsform för hemtjänst.

Äldrenämnden och Individ-och familjenämnden är gemensamt ansvariga insatsen hemtjänst. Äldrenämnden har det samordnande ansvaret för upphandlingen utifrån att äldrenämnden ansvarar för den största volymen av insatsen. I upphandlingsarbetet kommer representanter från både stöd – och omsorgsförvaltningen och äldreomsorgsförvaltningen delta.

En översiktlig tidplan för upphandlingsprocessen framåt har tagits fram och ska nu beslutas av nämnderna.

Beslutsunderlag

Tidplan upphandling enligt LOU hemtjänst

Beredningsansvariga

Anna Karlander, äldreomsorgsförvaltningen
Urban Dahlberg, stadsledningskontoret
Patrik Sandström, stadsledningskontoret
Carina Nylander, äldreomsorgsförvaltningen

Förslag till beslut under överläggningarna

Socialdemokraterna – Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut

Allianspartierna föreslår att ärendet återremitteras, med följande motivering;

"Underlaget som lagts fram är inte tillräckligt för att nämnden ska kunna fatta ett välgrundat beslut om tidplanen. Det saknas en redovisad modell för hur den LOU-baserade hemtjänsten faktiskt ska utformas, och den strategiska inriktningen för framtidens hemtjänst och hemsjukvård är fortfarande oklar. Utredningen fokuserar främst på själva upphandlingsprocessen, men inte på innehållet i det som ska upphandlas eller hur kvalitet och kontinuitet ska tryggas.

Flera kommuners erfarenheter visar att motsvarande omställning från LOV till LOU krävt betydligt längre framförhållning och omfattande analysarbete. Tidplanen som nu föreslås i Umeå är mycket komprimerad, saknar bufferttid och lägger centrala delar av förstudien över jul- och nyårshelgerna, vilket gör den föga realistisk.

Att genomföra en så genomgripande förändring utan en fullständig konsekvensanalys, utan tydliga principer för framtidens arbetssätt och utan att kvalitetssäkra dialogen med brukare, anhöriga och utförare innebär betydande risker för både verksamheten och hemtjänsttagarna.

Ärendet bör därför återremitteras och kompletteras innan nämnden kan fatta beslut om tidplan."

Beslutsordning

Ordförande frågar om ärendet ska avgöras idag eller senare och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Urban Dahlberg
Carina Nylander

§ 158

Diariennr: ÄN-2025/00243

Återkoppling av nämndinitiativ (S, KD) - Satsning på samarbete mellan äldreomsorgen i Umeå och Ung Omsorg

Beslut

Äldrenämnden anser nämndinitiativet besvarat eftersom satsningen på Ung Omsorg är inkluderad i budgetförslaget för 2026.

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna och Socialdemokraterna har i ett nämndinitiativ föreslagit att äldreomsorgen i Umeå ska inleda ett samarbete med Ung Omsorg under 2026 och att förvaltningen ska införliva satsningen i äldrenämndens budget och verksamhetsplan.

Äldreomsorgsförvaltningen har även tidigare ställt sig positiv till Ung Omsorgs koncept då det skulle kunna stärka både kompetensförsörjning och kvalitet. I budgetförslag för 2026 är 500 000 kronor avsatta för att genomföra en pilot med Ung Omsorg inom vård- och omsorgsboende.

Beslutsunderlag

Nämndinitiativ (S, KD) – satsning på samarbete mellan äldreomsorgen i Umeå och Ung omsorg

Yttrande över Nämndinitiativ (S, KD) – satsning på samarbete mellan äldreomsorgen i Umeå och Ung omsorg

Beredningsansvariga

Rebecca Andersson, HR-chef

Beslutet ska skickas till

Veronica Kerr (KD)

§ 160

Diariennr: ÄN-2025/00011

**Anmälan av delegerade beslut/anmälningssärenden
till äldrenämnden - november 2025****Beslut**

Äldrenämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut samt av anmälningssärenden.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden har beslutat att samtliga delegationsbeslut som fattas av presidiet, ordförande/vice ordförande samt äldreomsorgsdirektören ska redovisas vid nästkommande nämnd.

Redovisningen innebär inte att det ankommer på nämnden att ompröva eller fastställa delegationsbesluten. Däremot får nämnden återta lämnad delegering eller föregripa ett beslut i ett enskilt ärende av den som fått beslutsrätten genom att själva ta över ärendet och fatta beslut.

Anmälningssärenden

Ärendenummer	Dokumentrubrik
ÄN-2024/00199	Dom från Kammarrätten i Sundsvall 2393-25
ÄN-2025/00008	Beslut om avsägelse ledamot Badro Laajab (L) - beslut om ny ledamot Christin Rosenvinge (L) - Kommunfullmäktige § 222
ÄN-2025/00008	Beslut om avsägelse ledamot-ordförande Carin Nilsson (S) - beslut om ny ledamot - ordförande Lena Karlsson Engman (S) - Kommunfullmäktige § 226
ÄN-2025/00041	Umeå kommuns pensionärsråd 2025 - Minnesanteckningar med bilagor 2025-10-17
ÄN-2025/0022	lex Maria 3.1.1-27180/2025 - Beslut avslut av ärende Inspektionen för vård och omsorg 3.1.1-27180/2025-3
ÄN-2025/00244	Samlad uppföljning inriktningsmål och program 2025

Beredningsansvariga

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

§ 161

Diariernr: ÄN-2025/00010

Återkoppling kurser och konferenser

Fredrik Valham redogör för seminariet "förebygga fallolyckor" som arrangerades digitalt 2025-11-18.

§ 162

Diariennr: ÄN-2025/00012

Övriga frågor

Ingen övrig fråga anmäls.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.